

PATVIRTINTA
Rudaminos lopšelio-darželio direktoriaus
2011 m. rugpjūčio 30 d.
Įsakymu Nr. V-20

VILNIAUS R. RUDAMINOS LOPŠELIS - DARŽELIS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

RUDAMINA
2011

Programą parengė auklėtojos:

Vineta Rudol Macutkevič
Božena Bachareva
Božena Vilkicka
Juliana Šilobrit
Božena Žuk

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos.....	3
• Informacija apie darželį.....	3
• Įstaigos savitumas.....	3
• Ugdomoji aplinka.....	3
• Įstaigos pedagogai.....	4
• Sąveika su šeima.....	4
• Vaikų poreikiai.....	5
• Tėvų poreikiai.....	5
• Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si).....	5
2. Ugdymo principai	6
3. Tikslas ir uždaviniai.....	7
4. Turinys, metodai, priemonės.....	7
• Ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys.....	8
• Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) turinys.....	11
5. Ugdymo pasiekimų vertinimas.....	14
6. Naudota literatūra ir šaltiniai.....	16

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Švietimo teikėjo pavadinimas: Vilniaus rajono Rudaminos lopšelis darželis

Įsteigimo data – 2006-12-08, pagrįsta Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2006m. gruodžio 8 d. sprendimu Nr.T3-143 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės Rudaminos lopšelio-darželio steigimo“, įregistravimo data – 2007 m. gegužės 22 d.

Veiklos pradžia: 2008 -02-01.

Grupė: neformaliojo švietimo mokykla.

Įstaigos tipas: lopšelis-darželis.

Teisinė forma:

Steigėjas: Vilniaus rajono savivaldybės taryba

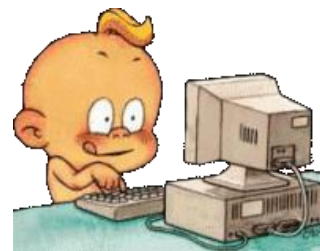
Grupių skaičius: 3

Pagrindinės veiklos rūšys: ikimokyklinis ugdymas .

Ugdymo kalba: lenkų.

Įstaigos adresas: Mokyklos g.11, Rudaminos km., LT- 13245 Vilniaus r.

Interneto svetainės adresas: <http://www.lopselisdarzelis.rudamina.vilniausr.lm.lt/>

Įstaigos savitumas.

Įstaiga įsikūrusi Rudaminos gyvenvietėje, esančioje 12 kilometrų nuo Vilniaus. Įstaigą lanko vaikai ne tik iš lenkiškų šeimų, bet ir iš kitos kultūrinės aplinkos (10%). Įstaigoje puoselėjamos etnokultūros tradicijos ir tuo pačių ji atvira kitoms kultūroms. Šeimos aktyviai dalyvauja ne tik vaiko ugdyme, bet ir lopšelio – darželio kultūriniame gyvenime. Atsižvelgiant į tėvų (globėjų) lūkesčius, siekiama padėti vaikui perimti lenkų tautos kultūros vertybes, papročius, tradicijas, jas puoselėti ir kartu kurti šiuolaikinę įstaigos bendruomenę, atvirą kitoms kultūroms. Darželyje grupės komplektuojamos atsižvelgiant į šeimos poreikius: to paties ir skirtingo amžiaus.

Lopšelis – darželis pastatytas tinkamoje vaikams aplinkoje: apsuptas žalumos, arti nėra judrių gatvių. Žaidimo aikštelėse pakankama erdvės judriems žaidimams.

Mūsų darželis orientuojasi į švietimo politiką, nukreiptą į ugdymo ir socialinių paslaugų integravimą, teikiant paramą vaikui ir šeimai.

Šeimos ir darželio bendruomenės ryšius stiprinti padeda glaudus ir šiltas auklėtojų ir tėvų bendravimas bei bendradarbiavimas, kuo mes nuoširdžiai džiaugiamės. Tėvų atsiliepimai apie mūsų ugdymo(si) įstaigą yra geri. Darželis turi gerą įvaizdį ir gerą bendruomenės narių bendravimą bei bendradarbiavimą.

Vyksta glaudus bendradarbiavimas su Rudaminos Ferdinando Ruščico gimnazija, Rudaminos meno mokykla, seniūnija. Darželis dalyvauja visuose seniūnijos organizuojamuose tradiciniuose renginiuose.

Ugdomoji aplinka. Grupės ugdomoji aplinka laiduoja darnią vaiko socialinę, emocinę, fizinę, pažintinę ir kalbos raidą. Ugdytojai (tėvai, pedagogai) kuria tokią ugdomąją (dvasinę ir daiktinę) aplinką, kurioje vaikas yra skatinamas pažinti, atrasti, džiaugtis. Atsižvelgdami į tai ir numatydami ugdomąją aplinką jie:

- siekia išugdyti teigiamą vaikų savęs supratimą, pasitikėjimą savimi ir kitais;
- kuria natūralų ir savitą vaikų grupės gyvenimo ritmą;
- atsižvelgiant į situaciją, geba pasirinkti ugdymo metodus ar juos derinti;
- derina judrią ir ramią veiklą lauke ir patalpoje, individualią vaikų veiklą su bendrą visų (ar grupelės) veiklą;
- laisvą spontanišką vaikų veiklą derina su numatyta bei organizuota veikla.

Lopšelio – darželio bendrosios patalpos (koridoriai, sienos ir t.t) maksimaliai naudojamos vaiko ugdymui(si), etninės kultūros puoselėjimui, vaikų, tėvų, senelių parodoms rengti, estetiniam visų bendruomenės narių ugdymui. Bendro naudojimo patalpose siekiama atspindėti bendruomenėje ir Lietuvoje vykstančius visuomeninio gyvenimo reiškinius.

Ankstyvojo amžiaus vaikų grupėje įrengti veiklos kampeliai: muzikos ir judesių lavinimo, grožinės literatūros ir ramybės, vaidmenų žaidimų. Kuriant kampelius ir parenkant žaislus, atsižvelgiama į vaikų amžių, raidos ypatumus, individualius poreikius, interesus ir gebėjimus. Grupės patalpa, inventorių, žaislai bei kitos ugdymo priemonės nuolat prižiūrimi, kad nesukeltų grėsmės mažylių sveikatai. Grupės aplinka priartinta prie namų aplinkos – šeimos narių nuotraukos, daug žaislų (vežimėliai, mašinėlės, muzikiniai žaislai, lėlės, knygelės, bokšteliai, piramidės, kaištukai ar kt.) bei priemonių, kurios skatina visuminį vaikų ugdymą(si). Grupės aplinkos kūrimo dalyvauja tėvai (globėjai). Grupės aplinka kuriama laipsniškai, nuosekliai.

Darželio grupėse įrengti veiklos kampeliai:dominuoja šie: grožinės literatūros, meno, statybinių, vaidmeninių žaidimų, konstravimo/matematinių pradmenų ugdymo. Grupės aplinka keičiama atsižvelgiant į vaikų amžius, lytį, poreikius ir pomėgius. Veiklos kampeliuose vaikai patys ugdomi žaisdami ir naudodami įvairias priemones. Vaikai gali laisvai keliauti iš vieno kampelio į kitą.

Lopšelio - darželio teritorijoje daug vietos žaidimams bei judriai veiklai. Įrengtos medinės priemonės sudaro puikias galimybes vaikų judėjimo, žaidimų poreikiams tenkinti. Būdami lauke, vaikai naudoja daug įvairių priemonių, žaislų. Planuodami palankią ugdomąją aplinką, pedagogai atsižvelgia į ugdymo tikslus, uždavinius ir stengiasi sudaryti tokias vaiko ugdymosi sąlygas, kurios užtikrintų vaiko ugdymo(si) sėkmės galimybę.

Įstaigos pedagogai. Įstaigos pedagogai siekia pažinti kiekvieną vaiką ir jo šeimą. Tai profesionalūs, turintys pašaukimą dirbti šį darbą, aktyviai ieškantys naujovių, puikūs savo srities specialistai bei pripažįstantys mokymosi visą gyvenimą svarbą. Visi darželyje dirbantys pedagogai turi pedagoginę – psichologinę kvalifikaciją ir aukštąjį išsilavinimą. Auklėtojos ir pedagogai siekia nuolatinio tobulėjimo ir ugdymo kokybės. Lopšelio – darželio pedagogai vadovausis požiūriu, kad ugdymas(is) - konstruktyvi paties vaiko veikla, o ugdytojų vaidmuo sudaryti vaikui tinkamas sąlygas ir kur reikia suteikti paramą. Siekdami visuminio vaiko ugdymo pedagogai vadovaujasi šiomis vertybėmis:

- Meile ir pagarba vaikams ir jų šeimoms;
- Tikėjimu vaiku ir jo šeima;
- Vaiko ir jo šeimos kultūros supratimu ir vertinimu;
- Vaikų grupės ir individualiai kiekvieno vaiko raidos ypatumų žinojimu;
- Etninės kultūros tradicijų, vertybių puoselėjimu;
- Gebėjimu reflektuoti savo veiklą;
- Atvirumu;
- Nuolatinio atsinaujinimu.

Sąveika su šeima. Pedagogai suvokia, kad bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima – viena pagrindinių sąlygų, nulemiančių vaikų ugdymosi sėkmę. Jie vadovaujasi principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui. Atsižvelgiant į tai jie siekia:

- Užmegzti ir palaikyti abipusiai draugiškus, atvirus, neformalius santykius.
- Susipažinti su šeimos kultūra, tradicijomis ir drauge ieškos bendrų ugdomojo poveikio vaikui priemonių.
- Atskleisti šeimai vaiko gyvenimo lopšelyje-darželyje ypatumus ir supažindinti su sąlygomis.

- Išklaustyti šeimos nuomonę, pageidavimus ir stengtis į juos atsižvelgti.
- Asmeniškai informuoti tėvus (globėjus) apie vaiko ugdymo(si) pasiekimus, pasidžiaugti jais bei drauge spręsti iškilusias problemas.
- Supažindinti šeimos narius, kaip jie galėtų prisidėti prie vaiko ugdymo ir siekti aktyvaus bendradarbiavimo su lopšelio-darželio personalu ir dalyvavimo vaiko ugdyme.

Sąveikaudami su tėvais (globėjais) pedagogai naudoja įvairius (formalius ir neformalius) bendravimo ir bendradarbiavimo būdus. Ypatingas dėmesys skiriamas vaiko adaptacijai naujoje aplinkoje. Šiuo sudėtingu vaikui laikotarpiu šeimos nariai kviečiami pabūti su vaiku grupėje. Tai padeda saugiai jaustis tiek vaikui, tiek tėvams (globėjams). Bendraujant ir bendradarbiaujant su šeima vadovaujamosi partnerystės, kolegialumo, tarpusavyo supratimo ir pagarbos principais. Įstaiga atvira šeimai: sistemingai teikiama informacija apie vaiko raidą ir pasiekimus, teikiamos darželio pedagogų konsultacijos, organizuojamos atvirų durų dienos, susitikimai su sveikatos ir kitais ugdymo specialistais, bendros šventės, vakaronės. Organizuojamos pažintinės išvykos, ekskursijos, bendri kultūriniai renginiai. Ypatingas dėmesys skiriamas tėvų (vyrų) įtraukimui į įstaigos gyvenimą, ugdymo procesą: organizuojamos parodos, tėveliai supažindina ugdytinius su savo profesijom.

Visi bendravimo ir bendradarbiavimo būdai su šeima padeda kurti įstaigos bendruomenę, jos kultūrą, o svarbiausia - užtikrinamas vaiko ugdymo įstaigoje ir namuose perimamumas ir kokybė.

Vaikų poreikiai. Sveikas ikimokyklinukas pilnas energijos, nori žaisti, mokytis, bėgioti, kuo daugiau sužinoti ir patirti. Jis labai smalsus, gali klausinėti be perstojo, nuolat mokosi iš aplinkos. Vaikai entuziastingai mokosi naujų įgūdžių, jeigu yra pabrąšunami ir turi galimybę pasipraktikuoti.

- Kiekvienas vaikas nori jaustis pripažintas ir reikšmingas, mylimas toks, koks yra, jaustis kompetentingas supančiame pasaulyje su savo šeimos kultūra, tradicijomis, socialiniu statusu.
- Dauguma vaikų socialiai aktyvūs, drąsūs, komunikabilūs, jiems svarbu išreikšti save, realizuoti aktyvios veiklos poreikį.
- Tiek psichinei, tiek fizinei vaikų sveikatai yra būtina fizinė iškrova.
- Ikimokykliniame amžiaus tarpsnyje pagrindinė ir natūrali veikla - žaidimas.

Iš namų atėjusiems vaikams darželyje suteikiamos puikios galimybės socialiniams įgūdžiams įgyti.

Tėvų poreikiai. Tėvai noriai bendrauja ir bendradarbiauja su lopšelio-darželio pedagogais ir tarpusavyje, domisi vaikų ugdymu. Norėdami tęstinai tenkinti tėvų lūkesčius, turime atsižvelgti į nuolatinį ugdymo kaitos procesą.

- Tėvai tikisi, kad vaikai bus ugdomi pagal šeimos tradicijas.
- Tėvai tikisi, kad vaikai darželyje gerai praleis laiką, jausis jaukiai ir saugiai.
- Tėvams svarbu, kad vaikas išmoktų bendrauti, sugyventi su bendraamžiais ir suaugusiais.
- Dauguma tėvų pageidauja, kad vaikas intensyviai ugdytųsi, plėstų žinias apie supančią aplinką.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Darželio pedagogai, vadovaudamiesi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, stengiasi kuo įvairiapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentą ir protinius bei fizinius gebėjimus. Atsižvelgiant į Vaiko gerovės valstybės politikos koncepciją, ugdymas organizuojamas orientuojantis į vaiko interesus. Mums labai artima „Geros pradžios“ ugdymo metodika, orientuota į vaiką ir į šeimą, kai rodoma pagarba vaiko individualybei, skatinamas jo savarankiškumas, pasitikėjimas savimi, galimybė rinktis norimą veiklą. Psichologų tvirtinimu, asmenybės pamatai formuojasi per pirmuosius šešerius gyvenimo metus, todėl siekiame bendradarbiaudami su šeima puoselėti visas vaiko galias, lemiančias vaiko asmenybės vystymosi ir

jo integracijos į visuomenę sėkmę, išugdyti sveiką, aktyvų, kūrybingą, vertybinių nuostatų pagrindus įgijusį vaiką.

Sudarant Rudaminos lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo programą, buvo vadovaujama valstybinių programų „Vėrinėlis“ ir „Ikimokyklinio ugdymo gairės“ idėjomis.

Ikimokyklinio ugdymo programa bus tobulinama ir atnaujinama pagal poreikį.

II. UGDYMO PRINCIPAI

Ugdymas(is) įstaigoje grindžiamas pedagogo kūrybinės sąveikos, spontaniškojo-situacinio ugdymo, ugdymo situacijų inicijavimo, ugdančiosios aplinkos (erdvių, centrų) kūrimo sinteze. Šias ugdymo technologijas sąlygoja įstaigos savitumas, pasirinkta ugdymo filosofija. Ji grindžiama konstruktyvizmo teorija, pripažįstančia, kad vaikai ugdomi, bandydami perprasti juos supantį pasaulį. Ugdymasis – vaikų, tėvų, kitų vaikų ir aplinkos sąveika. Vaikai konstruoja arba kuria savitą pasaulio suvokimą. Jie įprasmina, kas vyksta aplink, jungdami naujus potyrius su tuo, ką jau yra suvokę. (Jacqueline ir Martin Brooks).

Programoje atsispindi asmenybės sklaidą skatinantis požiūris – suvokiant, kad žaisdami vaikai aktyviai ugdomi, nuolat sužino ką nors naujo apie juos supantį pasaulį, vystosi pagal vaikystei būdingas stadijas, kad kiekvienas vaikas nepakartojama asmenybė, o auklėtojo pareiga padėti vaikui rasti jį tenkinančius atsakymus, nesupaprastinat klausimo esmės ir neperkraunat informacija. (Seefeldt, Bredekamp).

Programa paremta aktyvaus vaikų ugdymo teorijos teiginiais ir grindžiama įsitikinimu, kad vaikai geriausiai vystosi tada, kai patys renkasi patirties kaupimo būdą. Gerai apgalvota ir pritaikyta aplinka skatina būti veikliems, kūrybingiems. Vaikas sparčiau ugdomi tyrinėdamas aplinką, aktyviai dalyvaudamas veikloje, išgyvendamas, patirdamas, kurdamas. (J. Piaget).

Įstaigos savitumą apsprendžiantys veiksniai (vaikų ir šeimų kultūrų įvairovė, puoselėjamos etnokultūros tradicijos, ugdomoji aplinka, sąveikos su šeima būdų įvairovė) pasirinkta ugdymo filosofija, sąlygoja šiuos pagrindinius ugdymo principus: pozityvios sąveikos, tautiškumo, įvairovės, ugdymo individualizavimo.

Pozityvi sąveika. Auklėtoja vadovaujasi nuostata, kad sąveika tarp jos ir vaiko, vaikų tarpusavio sąveika, ugdytojų tarpusavio sąveiką turi lemiamos įtakos vaiko fizinei, socialinei, emocinei, pažintinei ir kalbos raidai. Sąveikaujant vaikams tarpusavyje siekiama, kad jie mokytųsi vieni iš kitų, dalintųsi turima patirtimi, jausmais ir nuomonėmis. Auklėtoja atlieka svarbų vaidmenį suteikdama vaikui galimybę įsitraukti į prasmingą bendravimo ir bendradarbiavimo procesą. Ji skatina vaiko raidą, modeliuoja pagarbų elgesį su visais vaikui svarbiais suaugusiais. Ugdymo proceso metu siekiama sąveikos, kuri remiasi pagarba, gebėjimu išsiklausyti į kito nuomonę. Skatinamas vaikų pasitikėjimas savo jėgomis, rūpestingumas ir atsakingo bendruomenės nario formavimasis.

Tautiškumas. Padedama vaikui perimti lenkų tautos kultūros tradicijas, papročius, etnokultūros vertybes. Drauge su šeimos nariais per tradicines metų šventes bei pasitelkiant kitus ugdymo būdus siekiama, kad nuo mažens vaikai gerbtų tautos tradicijas, papročius, vertybes. Įvairios veiklos metu vaikai supažindinami su tautosakos kūriniais, liaudies šokiais, žaidimais, tautodaile, papročiais, darbo įrankiais, drabužiais, maistu, žmogaus rankomis suformuotu kraštovaizdžiu – piliakalniu ir kt. Tautiškumo pradmenis ugdomi natūraliai gebant išnaudoti susiklosčiusias situacijas „Čia ir dabar“.

Įvairovė. Vaikų, šeimų kultūrinė įvairovė suprantama kaip norma ir laikoma, kad visiems vaikams naudinga ugdytis, nes jie praturtina vienas kitą tuo, kad jie yra skirtingi. Auklėtoja drauge su šeima siekia vaiko gyvenimo darnos tiek namuose tiek grupėje. Grupės aplinka, o esant reikalui bendros lopšelio – darželio patalpos, atspindi vaikų ir jų šeimų kultūrų įvairovę. Vaikai skatinami ir mokomi priimti žmonių įvairovę. Įstaigos bendruomenė tiki, kad skirtingumai yra sveikintini ir

nerieikia jų vengti, nes jie ugdo vaikuose palankų požiūrį į įvairovę bei padeda pažinti pasaulį tokį, koks jis yra - žmonės skirtingi pagal tautybę, amžių, lytį, pagal išvaizdą, pomėgius ar kt.

Ugdymo individualizavimas. Atsižvelgiama į vaiko raidos ypatumus, individualius vaiko gyvenimo įpročius, sąveikos su kitais ypatumus (mėgsta žaisti vienas, prisirišęs prie suaugusiojo ar kt.), į kiekvieno vaiko individualumą, unikalumą, jo gyvenimo ritmą. Siekiama, kad ugdomoji aplinka padėtų vaikui gerai, saugiai jaustis ir visokeriopai būtų pritaikyta vaiko reikmėms. Grupės aplinka, priemonės, mikroklimatas skatina kiekvieno vaiko vystymąsi, leidžia rinktis patiems veiklas, žaidimus. Siekiant sužinoti kiekvieno vaiko reikmes, atsižvelgiama į individualumą sąlygojančius veiksnius:

- vaiko amžių, lytį;
- vaiko išsivystymo lygį;
- charakterį ir temperamentą;
- ugdymosi, pasaulio pažinimo būdą;
- pomėgius;
- geriau ir menčiau išsivysčiusius gebėjimus;
- vaiko savęs vertinimą.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Programos tikslas - atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat etninius, socialinius bei pažintinius poreikius.

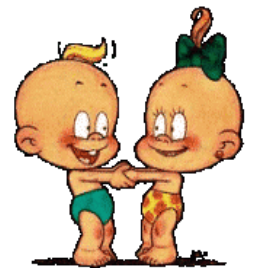
Programos uždaviniai:

- Saugoti ir stiprinti psichinę ir fizinę vaiko sveikatą, laiduoti jų saugumą.
- Padėti vaikui tenkinti judėjimo, aktyvumo, saviraiškos poreikius.
- Padėti formuoti vaiko bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiams, skatinti vaiko kalbos ugdymąsi - pagrindinę vaiko bendravimo ir saviraiškos priemonę.
- Padėti vaikui pažinti save, jį supantį pasaulį jam priimtinais pasaulio pažinimo būdais, sudaryti sąlygas pačiam tyrinėti, atrasti, skatinti savarankiškumą, pasitikėjimą savimi.
- Gerbti kiekvieno vaiko ir jo šeimos kultūros individualumą ir unikalumą.
- Padėti vaikui ugdytis savybes padedančias gyventi nuolat besikeičiančiame pasaulyje: savivertę, kritinį mąstymą, iniciatyvumą, kūrybiškumą, rūpinimąsi savimi ir kitais, visuomeniškumo jausmą.
- Sąveikaujant su šeimomis individualizuoti ugdymą.
- Sukurti saugią, stimuliuojančią ugdomąją aplinką.

IV. TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

Ugdymo turinys parenkamas toks, kad būtų sudarytos sąlygos vaikams veikti ir ugdytis, atsižvelgiant į patirties kaupimo ir pasaulio pažinimo būdą, sinkretišką vaiko kultūrą, jo poreikius, geriau ir silpniau išsivysčiusius gebėjimus. Kurdama ugdymo turinį, auklėtoja vadovaujasi šiomis nuostatomis:

- orientuojamasi į visuminį vaiko (raidos sričių ar kompetencijų) ugdymąsi;
- orientuojamasi į vaiko poreikius, interesus, galimybes bei patirtį;
- turinys - aktualus vaikui: „čia ir dabar“, „noriu“, „reikia“;
- įvairiai modeliuojant ugdymo turinį, padedama vaikui formuoti pozityvias asmenines vertybines nuostatas;

- išnaudojamos susidariusios galimybės vaikų socializacijos, ekologinio ugdymo(si), kritinio mąstymo, savimonės, savivertės formavimuisi.

Ugdymo turinys orientuojamas į programos tikslo ir uždavinių realizavimą

Atsižvelgiant į įstaigos filosofiją, ugdant vaiką taikomi metodai, kurie padeda vaikams ugdytis šias savybes:

- dorovingumą, pagarbą, toleranciją
- pagarbą etninei ir kitų kultūrų tradicijoms;
- atsparumą pokyčiams ir gebėjimą juos įtakoti;
- kritinį mąstymą;
- gebėjimą rinktis;
- sunkumų atpažinimą ir mokėjimą juos įveikti;
- kūrybingumą, lakią vaizduotę ir išradingumą;
- rūpesti savimi, aplinka, bendruomene, šalimi.

Vaikai ugdomi, taikant tradicinius ir šiuolaikiškus ugdymo metodus bei priemones:

įvairius žaidimus, projektinį metodą, bendradarbiavimą veikiant centruose, planavimą (pasižymėjimą) pasirenkant veiklą, minčių lietu, stebėjimą, šventes, pramogas, vakarones, knygelių skaitymą, jų kūrimą, eilėraščių rašymą, probleminių situacijų sprendimą, diskusijas, atvirus klausimus, plakatų piešimą, teminių enciklopedijų kūrimą, temos nagrinėjimą taikant ŽNI modelį, (Žinau, Noriu sužinoti, patirti, Išmokau, patyriau), taisykles, ryto ratą, ryto žinias, autoriaus kėdę, išvykas, ekskursijas, ugdomąją aplinką – veiklos kampeliai, kviečiant į ugdomąją veiklą šeimos narius, kitus socialinius partnerius ir kt.

Auklėtoja suvokia, kad pagrindinis ugdymo metodas vaikui – pavyzdys. Ji modeliuoja tokį elgesį, kuris ugdo vaikų pasitikėjimą savimi, iniciatyvumą, kūrybiškumą, pagarbą vienas kitam ir saugumo jausmą.

ANKSTYVOJO AMŽIAUS VAIKŲ UGDYMO(SI) TURINYS

(Nuo 2 iki 3 metų)

Šiame amžiaus tarpsnyje ugdymo turinys - visas vaiko gyvenimas grupėje: atėjimas į grupę, valgymas, žaidimai, ruošimasis miegui, ėjimas į lauką, bendravimas, spontaniški žaidimai ar ugdytojų siūloma veikla. Ypatingas dėmesys yra skiriamas vaikų dienotvarkei grupėje, laipsniškiems vaiko perėjimams nuo vienos veiklos prie kitos. Jų metu išnaudojama kiekviena situacija vaiko priežiūrai ir ugdymui(si). Siekiama sukurti jaukią, šiltą atmosferą, malonų bendravimą su mažyliais. Auklėtoja padeda vaikams saugiai ir gerai jaustis grupės aplinkoje. Svarbus dėmesys lopšelio grupėje skiriamas: kalbos supratimui, kalbėjimui, judesių lavinimui, emociniam, socialiniam, pažintiniam vaiko ugdymui(si).

Ypatingą dėmesį auklėtoja skiria mažylių savitarpio santykių užmezgimui todėl ji:

- sukuria pasitikėjimu grįstus santykius su vaikais ir skatina tokius santykius tarp jų pačių,
- bendrauja taip, kad jie jaustųsi gerbiami, suprasti ir vertinami,
- kasdieninę priežiūrą pritaiko individualiems vaiko poreikiams,
- sudaro galimybes pasirinkti.

Auklėtoja padeda vaikams susitarti vieniems su kitais: skatina bendravimą, o esant reikalui, sudaro galimybę vaikui pabūti vienam, skatina vaikus padėti vienas kitam, kalba su vaikais apie pagalbą ir draugystę, pasiūlo priemones ir žaislus kurie skatina bendravimą. Ji paruošia ugdomąją aplinką, kurioje vaikai gali žaisti ir dalintis žaislais. Ugdydama vaikus, ji vadovaujasi šiomis nuostatomis:

- pripažįsta vaikų teisę bijoti, skatina daryti tai, ko jie nebijo,
- pripažįsta vaikų jausmus, neneigia jų, įvardija jausmus, apibūdina jausmus,

- padeda vaikams pastebėti kitų žmonių jausmus,
- pripažįsta skausmingas vaikui (verkimą, liūdesį keliančias ar kt.) situacijas,
- stengiasi būti pastovi ir staigiai nekeičia savo elgesio,
- kalba su vaikais apie jų jausmus,
- atidžiai stebi vaikus.

Auklėtoja stengiasi pažinti kiekvieną vaiką, jo raidos ypatumus, pasaulio pažinimo būdą, individualų vystymosi tempą, poreikius, gebėjimus, interesus ir per sąveiką bei įvairių vaikų veiklą siekia vaiko ugdymo individualizavimo ir visuminio jo ugdymo(si).

Vaiko ugdymas(si) skatinamas, sukuriant jam tinkamą aplinką: jaukius kampelius, galimybę rinktis veiklą ir priemones, laisvai judėti, taikomi vaiko dėmesį patraukiantis žaislai ir priemonės. Auklėtoja vaikui daro poveikį, modeliuodama aplinką, ją keisdama, pritaikydama, turtindama, emociškai skatindama vaiko norą pažinti jį supantį pasaulį, bendrauti ir veikti. Lopšelio grupė suskirstyta į kampelius. Kiekviename kampelyje (jie gali keistis), atsižvelgiant į vaikų poreikius, vyksta visumis ugdymas, didesnę dėmesį skiriant tobulintinioms vaiko raidoms sritims.

Vaiko raidos skatinimas muzikos ir judesių kampelyje

Skatinti vaikus muzikuoti, groti, dainuoti individualiai ir drauge su kitais. Tenkinti didėjančią jų judėjimo poreikį; palaikyti fizinį aktyvumą; suteikti įvairių galimybių lavintis judesiams ir smulkiajai motorikai; skatinti drąsiau ir su didesniu pasitikėjimu tyrinėti supančią aplinką, įveikti nesudėtingas kliūtis; padėti orientuotis erdvėje. Palaikyti vaikų norą bendrauti, suprasti, kalbėti; skatinti žaisti garsais, pavadinti daiktus, žaislus. Ugdyti ir lavinti sensomotorinius įgūdžius, tobulinti manipuliaciją, pusiausvyros išlaikymo įgūdžius. Skatinti įvaldyti vis naujus judėjimo būdus, skatinti vis sudėtingesnius judesius. Ugdyti pasitikėjimą savimi.

Veikla

„Grojimas“ įvairiais barškučiais; supimasis sūpuoklėmis, laipiojimas kopėtėlėmis, nusileidimas nuo kalnelio, važinėjimas mašinėlėmis, jų stumdymas, traukimas, važiavimas triratuku. Skatinti siekti, liesti, baksnoti, judinti, tempti ir gaudyti, sūpuoti pakabinamus žaislus. Sudaryti sąlygas įlipti ir išlipti į tam skirtas dėžes, landžioti, šokinėti, šliaužti per tunelius, čiuožti kalneliais, mėtyti į krepšį kamuolius, ridenti juos, pagauti ir spirti. Dėlioti įvairios formos daiktus į jiems skirtas tokio pat pavidalo vietas (įdubas ar pan.).

Priemonės

Įvairūs muzikos instrumentai, barškučiai, CD grotuvas ir pan.; sūpynės, sūpuoklės, čiuožynė triratukai, įvairaus dydžio kamuoliai, kamuoliai šokinėjimui, kopėtėlės, įvairaus dydžio dėžės, pakabinami žaislai ant gumų, gumos, pakabinamas ar pastatomas krepšys, tuneliai, didelės mašinos, vežimai, ratukiniai žaislai, neaukštos lipynės, balionai, kaištukai, dėlionės, užkabinami žaislai ir kt.

Vaiko raidos skatinimas grožinės literatūros – ramybės kampelyje

Padėti vaikui adaptuotis ir saugiai jaustis lopšelio grupėje. Stengtis išlaikyti ryšį tarp lopšelio ir vaiko namų: matydami savo šeimos nuotraukas, vaikai turi galimybę išreikšti savo mintis, jausmus skatinami kalbėti, nesudėtingomis frazėmis pavadinti kai kuriuos vidinius išgyvenimus ar pojūčius. Skatinti prierašumą žmonėms, padėti įgyti bendravimo su bendraamžiais ir suaugusiais įgūdžių pradmenis. Skatinti klausytis nesudėtingų grožinės literatūros tekstų, žiūrėti jų iliustracijas bei kalbėti. Ugdyti socialinius, emocinius įgūdžius: skatinti reikšti emocijas. Padėti ugdytis pažinimo gebėjimams, skatinti vaiko smalsumą, aplinkos tyrinėjimą. Vartant knygeles, lavinti smulkiąją motoriką, pirštų riešo koordinaciją. Skatinti vaiko smalsumą, norą tyrinėti, domėtis supančia aplinka.

Veikla

Knygelių žiūrėjimas, vartymas, iliustracijų komentavimas, manipuliavimas daiktais, žaislais individualus bendravimas ar pabuvimas drauge su vienu vaiku ar grupele skaitant, dainuojant, padedant nusiraminti. Pokalbiai apie šeimos narius, ramios muzikos klausymas ar kt.

Priemonės

Knygelės su šeimos gyvenimo, artimiausiais aplinkos vaizdais, šeimos nuotraukos, CD grotuvas, namelis ar palapinė, minkštos pagalvėlės, čiužinukai, minkšti žaislai, supama kėdė ar fotelis, vaikų mėgiami žaislai ir kt.

Vaiko raidos skatinimas tyrinėjimų ir kūrybos kampelyje

Skatinti vaiką atlikti įvairius veiksmus su didaktiniais žaislais: išdėlioti, surinkti, ridenti, sumauti žiedus ir kt. Padėti susipažinti su piešimo, tapymo, aplikavimo ir kt. priemonėmis, medžiagomis. Sudaryti sąlygas pačiam tyrinėti, eksperimentuoti. Lavinti vaiko kalbą - kalbėjimą ir kalbos supratimą; skatinti vaiko bandymus bendrauti su kitais. Ugdyti suvokimą apie daiktų savybes (spalvą, formą, dydį.). Lavinti mąstymą, dėmesį. Plėsti sensorinį vaiko patyrimą, sudaryti sąlygas kaupti įspūdžius apie aplinkos daiktus bei reiškinius. Pratinti vaikus žaisti mažomis grupelėmis šalia vienas kito.

Veikla

Eksperimentavimas su dailei, lipdymui skirtomis medžiagomis, tapymas, piešimas įvairia technika, naudojant įvairias medžiagas. Manipuliavimas įvairiais žaislais, daiktais. Vėrimas, movimas, įvairių bokštų, piramidžių, statymas, konstravimas. Daiktų rūšiavimas, grupavimas. Vaikai skatinami išdėlioti, surinkti, ridenti, sumauti žiedus ir kt.

Priemonės

Dažai, skirti piešti pirštais, guašas, pieštukai, kreidelės, plastilinas, modelinas, molis, druskinė tešla, įvairūs žaislai. Priemonės, skirtos žaidimams su vandeniu ir smėliu, įvairaus dydžio teptukai, spaudai, molbertai, įvairios trinkelės, piramidės, konstruktoriai ir kt.

Vaiko raidos skatinimas vaidmenų žaidimų kampelyje

Lavinti vaiko kalbą, turtinti jo žodyną. Skatinti kalbėtis vienas su kitu, pavadinti žaislus, veiksmus, paprašyti norimo žaislo. Skatinti veikti įsivaizduojamoje situacijoje (šeimoje, virtuvėje, poliklinikoje ar pan.) ir atlikti tam tikrą vaidmenį. Gerbti vaikų pastangas modeliuoti žaidime suaugusiųjų gyvenimą. Praturtinti vaikų veiklą sudėtingesniais veiksmais. Ugdyti mąstymą, gebėjimą lyginti daiktų, reiškinių savybes ir kt. Skatinti pažintinę, socialinę, meninę vaikų raidą. Lavinti rankos-akies koordinaciją, erdvės pojūčius. Ugdyti kūrybiškumą, vaizduotę. Skatinti ugdytis samprotavimo ir problemų sprendimo gebėjimo pradmenis.

Veikla

Žaidimai, „Verdu košytę“, „Pamaitinkime lėlytę“, Padainuokime lopšinę lėlytei“, „Pastatykime namelį šuneliui“, „Atnešk katytę, sviedinuką“, ar kt., bendravimas ir bendradarbiavimas su suaugusiais ir bendraamžiais, įspūdžių, jausmų perteikimas kalbant, žaidžiant, atliekant tam tikrus vaidmenis. Žaidimai su kaladėlėmis („Statau tvorelę katinėliui“, „Lovytė lėlytei“, „Mašinų stovėjimo aikštelė“ ar pan.

Priemonės

Specialūs teminiai rinkiniai pvz., „Parduotuvė“, „Šeima“, „Poliklinika ir pan., vaidmenų atributai: indėliai, viryklės, maži baldeliai, įvairios karūnėlės, skaros, staltiesės, drabužiai persirengimui, lėlės, stalo teatras, pirštinių teatras ir kt.; realūs ir neapibrėžtos paskirties žaislai, daiktai.

IKIMOKYKLINIO AMŽIUS VAIKŲ UGDYMO(SI) TURINYS

(Nuo 3 iki 5/6 metų)

Darželio grupėje ugdomoji aplinka – vienas pagrindinių ugdymo turinio sudarymo, parinkimo būdų. Grupės aplinka atspindi regiono, miesto, Lietuvos gyvenimą. Auklėtoja sudaro sąlygas vaikams ugdytis žaidžiant, įvairiai veikiant, eksperimentuojant, bendraujant ir bendradarbiaujant. Per vaikui palankią ugdomąją aplinką siekiama kalbos, pažintinio, socialinio - emocinio, fizinio jo raidos skatinimo ir ugdymo(si). Vaikai renkasi veiklą atitinkamai suplanuotoje ir įrengtoje grupėje.

Vaiko raidos skatinimas grožinės literatūros kampelyje

Ugdyti vaikų meilę knygai, skatinti pagarbiai elgtis su knyga. Sužadinti norą domėtis knyga; lavinti supratimą apie knygas ir kitus tekstus: kūrinys turi pradžią ir pabaigą, jame veikia skirtingi veikėjai, yra veiksmo vieta, įvykių seka, gali vykti dialogas ir kt. Skatinti suvokti knygų ir kitų tekstų prasmę, pvz., parašyti laišką senelei. Ugdyti šnekamosios ir rašytinės kalbos suvokimo pradmenis. Lavinti pažintinius gebėjimus: kiekvieną pasakytą žodį galima užrašyti ir perskaityti, raidės seka tam tikra tvarka (iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią); yra mažosios ir didžiosios raidės, knygos turi bendrų bruožų (pvz., viršelį, nugarėlę, autorių, iliustracijas) ir kt.

Veikla

Knygelių, grožinės literatūros, enciklopedijų vartymas, žiūrėjimas, „skaitymas“ pagal vaikų pasirinktas ar tėvų bei pedagogo pasiūlytas temas, projektus. Susipažinimas su įvairiais rašytiniais šaltiniais: grožinės literatūros, knygelių, vaikiškų enciklopedijų „skaitymas“ mįslių, patarlių, priežodžių, eilėraščių įsiminimas. Pokalbiai, pasakojimai, ženklų, raidžių, žodžių, ornamentų, rašto elementų kopijavimas, karpymas, įrašų klausymas, „paveikslėlių“ istorijos, žaidimai su raidėmis, dėlionėmis, didaktiniai žaidimai; knygelių gamyba, laiškų rašymas.

Priemonės

Bibliotekėlė, vieta rašyti ir klausytis įrašų, pakankamai pagalvėlių, pieštukų, flomasterių, įvairaus popieriaus, raidelių, (iš popieriaus, vielos, molio) įvairių paveikslėlių, pirktos ir savo gamybos knygelės.

Vaiko raidos skatinimas meno kampelyje

Skatinti emocinę vaiko raidą: suteikti galimybę bendrauti be žodžių, ieškoti būdą jausmams išreikšti, pašalinti emocinę įtampą, įgauti pasitikėjimo savo jėgomis, džiaugtis asmenine kūryba. Padėti įgyti socialinių įgūdžių: skatinti rasti sprendimą ir įveikti sunkumus. Padėti būti nepriklausomam, suteikti galimybę dirbti su kitais ir išmokti palaukti savo eilės. Padėti pajusti atsakomybę ir rūpintis priemonėmis, skatinti gerbti kitų idėjas. Vaikas ugdomas fiziškai: lavėja pirštų ir riešo judesiai, skatinami viso kūno judesiai, lytėjimo pojūčiai, tobulėja gebėjimas vizualiai skirti objektus, derinama akies ir rankos koordinacija. Ugdomas vaiko kūrybingumas: jis skatinamas originaliai mąstyti, nedaryti kategoriškų išvadų, pratinamas gerbti kultūros ir meno paveldą. Ugdomi pažintiniai gebėjimai, kalba: plečiamas žodynas, jam padedama suvokti priežasties ir pasekmės dėsnius, sužino

apie linijas, spalvas, formas, medžiagų struktūrą, atpažįsta savo parašytą vardą, kai auklėtoja užrašo datą ir vardą ant jo darbelio, pats pradeda rašyti savo vardą, ilgiau sutelkia dėmesį Pratinamas tvarkos eiliškumo, planavimo.

Veikla

Kūrybiniai vaikų darbeliai pagal pasirinktas, aktualias temas, projektus. Dailės darbeliai: tapymas pirštais, kempinių atspaudai ar kt., dėmių liejimas, siūlo atspaudai, tapymas ant vaškinėmis kreidelėmis nupiešto piešinio, lipdymas tešla, lėlių gamyba iš popierinių maišelių ir kt. medžiagų, erdvinių kompozicijų (kabančios arba ant tvirto pagrindo), projektavimas, pynimas, siuvinėjimas. Parodų, įvairių konkursų organizavimas. Parodų aptarimas, projektų apipavidalinimas, apibendrinimas, aptarimas. Auklėtojų ir vaikų bendras dainavimas, ritmo atkartojimas judesiu ar garsu, šokiai, muzikiniai žaidimai, grojimas elementariais muzikos instrumentais, vaikų skatinimas kurti, improvizuoti. Muzikos instrumentų gamyba, atvykstančių muzikinių kolektyvų koncertai, pažintinės išvykos ar kt.

Priemonės

Dailės priemonės: vandeniniai dažai, guašas, teptukai, molbertai; spec. dažai arba pagaminti iš kukurūzų, krakmolo, muilo drožlių; skirtingų formų poroloninės kempinės, sagos, banguotas popierius, butelių dangteliai ir pan., vaškinės kreidelės, flomasteriai, žirkklės, klijai, molis, popierius, vielutės, juostelės, sąvaržėlės, virvelės, gamtinė medžiaga. Įvairūs, nesudėtingi muzikos instrumentai (barškučiai, švilpynės, dūdelės ir kt.), muzikiniai įrašai, CD grotuvas ir kt.

Vaiko raidos skatinimas konstravimo/matematinių pradmenų kampelyje

Padėti įgyti socialinių įgūdžių: skatinti rasti sprendimą ir įveikti sunkumus. Padėti būti nepriklausomam, suteikti galimybę dirbti su kitais ir išmokti palaukti savo eilės. Padėti pajusti atsakomybę ir rūpintis priemonėmis, skatinti gerbti kitų idėjas. Ugdyti gebėjimą grupuoti daiktus pagal spalvas, dydį, formą. Skatinti įsiminti skaitmenys, jų seką. Ugdyti gebėjimą daiktų kiekį sieti su skaičiumi. Pamokyti iš eilės didėjančia ir mažėjančia tvarka pasakyti skaičius, atrasti skaičiaus „kaimynus“. Skatinti skirti daiktų, formą, spalvą, dydį. Suteikti galimybę manipuluoti konkrečiais daiktais, praktiškai veikiant tikrovėje: lyginant, apibūdinant, rūšiuojant, matuojant, tyrinėjant ir eksperimentuojant. Lavinti loginį mąstymą, smulkiąją motoriką.

Veikla

Geometrinių figūrų, lyginimas, tyrinėjimas, atradimas aplinkoje, žodinių uždavinių kūrimas, žaidimai su smulkiais konstruktoriais. Prasmingas skaičiavimas susijęs su daiktais kelintinis skaičiavimas. Klasifikavimas, matavimas, lyginimas. Geometrinių figūrų kopijavimas, spausdinimas, karpymas. Laikrodžio, laiko, metų laiku, kalendoriaus stebėjimas, fiksavimas.

Priemonės

Įvairių dydžių, spalvų skaičių trafaretai, matavimo priemonės, įvairaus ilgio liniuotės, svarstyklės, kalendorius, įvairios mozaikos, figūrėlės, monetos, dėlionės, loto, lego, domino, popierius, žirkklės, pieštukai, spalvoti pieštukai trintukai, flomasteriai. Skaičių „kasos“, „šimtalangė“

Vaiko raidos skatinimas statybinių žaidimų kampelyje

Lavinti vaiko kalbą: pratinti pavadinti statinį, apibūdinti įvairių kaladėlių dydžius spalvas ir formas, aptarti ir planuoti veiklą su kitu vaiku. Skatinti ir turtinti vaikų socialinę, emocinę raidą: mokytį žaisti su draugu, pratinti sutikti su kito nuomone, diskutuoti, dalintis, planuoti, pratinti gerbti kitų pastangas, siekti iškelto tikslo, stiprinti pasitikėjimą savimi. Ugdyti draugiškumo jausmą. Tenkinti vaikų poreikį žaisti nedidelėmis grupelėmis. Tobulinti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.

Ugdyti gebėjimą žaisti vienam ir su draugu. Partinti dalintis turimomis kaladėlėmis, tartis, projektuoti. Tobulinti vaiko judesių koordinaciją, lavinti pirštų, riešo ir viso kūno judesius, jų dermę. Padėti išlaikyti statinio pusiausvyrą, lavinti regimąjį suvokimą. Skatinti vaiku įgyti matematikos pradmenis: kaladėlių, žaislų, daiktų aukštis, svoris, dydis, tūris, forma, kryptis, matavimas, skaičiavimas, eiliškumas, rūšiavimas, orientacija erdvėje. Supažindinti su medžiagomis: mediena, plastmasė ar kt.

Veikla

Dėliojimas eilėmis, statymas, konstravimas, uždarų erdvių formavimas, matavimas, lyginimas. Statinių „Mano miestas“, „Gedimino pilis“, „Garažas“, „Virtuvė“, Zoologijos sodas“, „Cirkas“ ar kt. pritaikymas kitiems žaidimams. Vyksta artimiausios aplinkos tyrinėjimas: įvairių statybinių reiškinių, daiktų svorio skirtumų pastebėjimas, eksperimentavimas ir pan.

Priemonės

Įvairaus dydžio, formų, spalvų kaladėlės, lentelės, kubai, piramidės, medinės, kartoninės, plastiko priemonės, kliūčių ruožas, palapinės; įvairios mašinėlės, maketai, planai, knygos, žurnalai, užrašai, saugaus eismo ženklai, popierius, pieštukai, žirklės ir kt..

Vaiko raidos skatinimas vaidmeninių žaidimų kampelyje

Žaisdami vaidmeninius žaidimus, vaikai skatinami bendrauti, o planuojant žaidimą, vaikai skatinami logiškai dėstyti mintis, įvardinti žaislų, žaidybinių veikslių ir pan. Pavadinimus, suvokti loginę įvykių seką. Padėti vaikams suvokti žmonių vaidmenis, elgesį. Pratinti apibūdinti savo žaidimą, situaciją, papasakoti, ką ruošiasi vaidinti. Ugdyti vaikų supratimą apie rašmenis (receptas, pirkinių sąrašas, meniu ar kt.). Ugdyti matematikos pradmenis: skatinti pažinti skaitmenis (telefonas, svarstyklės, pinigai: sąskaitą už valgį ir kt.). Ugdyti bendravimo ir socialinius, emocinius įgūdžius gebėjimą prisitaikyti prie naujų situacijų, ginti savo teises, gebėjimą žaisti su kitais vaikais, susitarti.

Veikla Savarankiška, spontaniška vaikų veikla, siužetiniai-vaidmeniniai žaidimai: „Parduotuvė“, „Kirpykla“, „Poliklinika“, „Šeima“, „Gimimo diena“; įvairių literatūrinių kūrinių ar realaus gyvenimo siužetų inscenizacijos, improvizacijos: „Mano šunelis susirgo“ „Skudurinė Onutė“, „Katinėlis ir gaidelis“, „Aukštinis raktelis“, „Gimimo diena“ ar kt.

Priemonės

Žaislinė virtuvė, lentyna vaikų persirengimo ar lėlių drabužiams, lėlės, įvairūs buitiniai daiktai (mobilieji ir stacionarūs telefonai, laikrodžiai, kompiuteris). Įvairūs drabužiai persirengimui, karolių, skarų, skrybėlių, rankinių, vyriškų ir moteriškų batų ir t.t. stalo, pirštinių teatro priemonės, priemonių rinkiniai įvairiems siužetams vystyti.

Vaiko raidos skatinimas tyrinėjimų, smėlio-vandens kampelyje

Skatinti vaikų norą tyrinėti, eksperimentuoti, stebėti, džiaugsmingai atrasti. Kaupti vaiko patirtį išsiaiškinant vandens ir smėlio savybes, eksperimentuojant. Suteikti galimybę kasti, sijoti, lipdyti, statyti, rausti tunelius, mėgautis vandens ir smėlio savybėmis. Ugdyti matematinius pradmenis: forma, kiekis, svoris, tūris. Lavinti vaikų kalbą ir turtinti žodyną, pvz., drėgnas, birus smėlis, drungnas vanduo ir kt. Skatinti loginį mąstymą.

Veikla

Įvairūs eksperimentavimai: vandens pilstymas į indelius, matavimas, lyginimas, temperatūros skirtumo pajautimas, vandens dažymas. Žaidimai su spalvomis, elementų piešimas ant šlapio smėlio,

bandymai, eksperimentai su burbulais, muilu, skęstančių ir plaukiančių daiktų lyginimas, stebėjimas ir klausinėjimas. Matavimai, eksperimentai su vandeniu, popieriumi, smėliu, sniegu. Svogūnų sodinimas, pomidorų ar kt. sėklų sėjimas bei stebėjimai, kaip auga grupėje pasodintos gėlės, anksti pavasarį pasodinti svogūnai, pasėtos sėklos ir kt. sėklų sėjimas grupėje į lovelius. Orų stebėjimas ir oro kalendoriaus žymėjimas, kalendoriaus analizavimas, aptarimas, pokalbis, demonstravimas, lyginimas, klasifikavimas, fiksavimas, bandymų atlikimas.

Priemonės

Stalas, vonelės su vandeniu ir smėliu, kibirėliai, įvairios smėlio formelės, puodeliai, įvairūs semtuvėliai, šaukštai, vandens ir muilo burbulai, įvairios tirpios medžiagos (druska, cukrus, dažai). Įvairių formų akmenukai, kriauklelės, medinės lentelės „laivai“ ir kt. Medžių šakelės, sodinukai ar sėklos, akvariumas. Įvairi gamtinė medžiaga, nekenksmingos buitinės atliekos, laikrodžiai, kompasas, fotoaparatai, smėlio laikrodžiai padidinimo stiklai, mikroskopas, lupa, termometrai. Įvairūs sraigteliai, varžtai, vinutės, raktai. Klijai, žirkklės, popierius, žymimas gamtos kalendorius.

Atsižvelgiant į situaciją (vaikų poreikius, kasdienio gyvenimo reiškinius ir kt.), auklėtojos pasitelkia ir kitus ugdymo turinio kūrimo šaltinius:

- **Žaidimus** – siužetiniai, vaidmeniniai, statybiniai, didaktiniai, muzikiniai, judrieji, kompiuteriniai, su taisyklėmis.
- **Projektus** - „Aš ir mano šeima“, „Mano gatvė“, „Mano gimtasis miestas - Vilnius“, „Kuo mes panašūs ir kuo skiriamės“, „Žemė – žmonių planeta“ „Mano draugai“, ar kt. Tiek projektai, tiek temos grindžiami nuoseklumo ir perimamumo principu, nuo vaikai artimos (šeimos, namų, aplinkos, gimtosios vietovės, gamtos) prie tolimesnės aplinkos ir reiškinių.
- **Temas** - „Mano šeima“, „Mano grupė“, „Močiutės skrynia“, „Rudens gėrybės“, „Lygiadienis“, „Iš kur atsiranda sniegas?“ ar kt. Temų šaltiniai - grupės įvykiai, vaikai, tėvai, pedagogai, metų laikų kaita, kalendorinės šventės, visuomeninio gyvenimo reiškiniai ar kt.
- **Turinio sritis** – kalba, grožinė literatūra, matematika, pasaulio pažinimas, menai, technologijos, kūno kultūra.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo tikslas – pažinti vaiką, nustatyti jo pasiekimų lygį bei numatyti tolesnius jo ugdymosi tikslus ir uždavinius. Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas darželyje vykdomas 2 kartus per metus: rugsėjo (spalio) ir gegužės mėn. Kasdieninėje veikloje vaikas skatinamas pats save įsivertinti. Geresniam vaiko pažinimui auklėtojos naudoja įvairius metodus, pvz., stebėjimą, kūrybinių darbėlių analizę, pokalbį ar kt. Stebėjimo ir pažinimo procesas vyksta glaudžiai bendradarbiaujant su tėvais (globėjais) bei su kitais vaiko ugdyme dalyvaujančiais specialistais (muzikos vadovu ar kt.).

Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimas auklėtojoms padeda:

- labiau pažinti vaiką,
- individualizuoti ugdymą,
- padėti vaikui siekti vis aukštesnės savo vystymosi pakopos,
- sustiprinti sąveiką su šeima,
- kokybiškiau planuoti,
- modeliuoti ugdymo turinį,
- suvokti, ką reikėtų keisti ugdymo procese (ugdymo aplinką, metodus, priemones ar kt.),
- tobulinti parengtą programą.

Medžiaga vaiko pasiekimus kaupiama „Aplanke“. Sukaupta medžiaga apie vaiką saugoma, kol vaikas išeina į priešmokyklinę grupę. Ji gali būti atiduodama priešmokyklinio ugdymo pedagogui arba tėvams.

Vertinimas padeda auklėtojai ir šeimai išsiaiškinti ne tik vaiko pasiekimus ir pažangą, bet ir identifikuoti galimus raidos sutrikimus.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Ankstyvojo ugdymo vadovas / Monkevičienė O. (sud.). Vilnius, Minklės leidyba, 2001
  2. Artyn vaiko. II dalis. Egmonto projektas vaikų darželiams. Vilnius, UAB „Polilogas“, 1998.
  3. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. Vilnius, Švietimo aprūpinimo centras, 2003
  4. Caughlin P.A. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. Vilnius, 1997.
  5. Daniels Elen R., Statford K. Atvirų visiems vaikams grupių kūrimas. Vilnius, 2000.
  6. Gage N. J., Berliner D. C. Pedagoginė psichologija. Vilnius, 1994.
  7. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
  8. Ikimokyklinio ugdymo įstaigą reglamentuojantys teisės aktai. Vilnius: Presvika, 2001.
  9. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas. 2005
  10. Jungtinių tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu NR I-983
  11. Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. Nutarimu Nr. IX-1569 patvirtinta Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija (Žin., 2003, Nr. 52-2316)
  12. Lietuvos Respublikos švietimo įsakymas (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853)
  13. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija. Kaunas, 1989
  14. Priešmokyklinio ugdymo turinio įgyvendinimas. Metodinės rekomendacijos. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2004
  15. Vaikų teisių konvencija, Lietuvos nacionalinis UNICEF komitetas, 2000.
www.smm.lt
-

SUDERINTA

Rudaminos lopšelio-darželio tarybos
2011 m. gegužės 30 d. nutarimu
Protokolas Nr.4

PRITARTA

Vilniaus rajono savivaldybės tarybos
2011 m. rugsėjo 16 d. sprendimu Nr. T3-326

